

Tartalom

Összefoglalás	2
1. Nemzetközi kitekintés (Az építőipar helye a nemzetközi gazdasági környezetben).....	2
2. Az építőipar helye a nemzetgazdaságban	2
2.1. Makrogazdasági jellemzők	2
2.2. Az építőipar szervezeti keretei	3
2.3. A munkavállalók száma és átlagkeresete	4
2.4. Az építőipar beruházásai.....	5
2.5. Az építőipari árak.....	5
3. Az építőipari termelés főbb jellemzői	6
4. Területi összehasonlítás	9
Jelmagyarázat.....	9

További információk, adatok (linkek)

Táblázatok

Módszertan

Elérhetőségek

Összefoglalás

Az **építőipari termelés** több évig tartó visszaesés után, 2013-ban elkezdődött növekedése 2014-ben folytatódott, a termelés 14,2%-kal magasabb volt az egy évvel korábbinál. A növekedés következtében a termelés meghaladta az ezredfordulón mért szintet, de a válság előtti 2005–2006-os évektől még mintegy negyedével elmaradt. Az épületek építésének emelkedése az ipari beruházásokkal és a lakásépítések emelkedésével, az egyéb építményeké – részben uniós támogatásból megvalósuló – út-, és vasútfejlesztésekkel függött össze. Székhely szerint vizsgálva, minden régióban emelkedett az odatartozó szervezetek termelése. Az év során kötött új szerződések jelentősen elmaradtak a 2013. évitől, így az építőipar év végi **szerződésállománya** 17%-kal kisebb volt a 2013. év végénél, és az éves termelésnek csak mintegy 35%-át tette ki. A legalább 5 főt foglalkoztató építőipari vállalkozásoknál alkalmazásban állók száma 1,7%-kal emelkedett. Az építőipari **átlagkeresetek** továbbra is jelentősen, csaknem negyedével a nemzetgazdasági átlag alatt maradtak. Az építőipar termelői árai 2014-ben 2,1%-kal emelkedtek az előző évhez viszonyítva.

1. Nemzetközi kitekintés

(Az építőipar helye a nemzetközi gazdasági környezetben)

Az **Európai Unió (EU-28) építőipari termelése** 2014-ben 2,7%-kal emelkedett, az azt megelőző évi 2,5%-os csökkenést követően. Ezen belül az euróövezetben 1,5%-os volt a növekedés. A jelentősebb tagállamok közül Németországban 2,6, az Egyesült Királyságban 6,1%-kal emelkedett, Franciaországban és Olaszországban 3,5, illetve 7,0%-kal csökkent a termelés. A visegrádi országok közül csak Szlovákiában (4,2%-kal) mérséklődött a termelés, míg Csehországban és Lengyelországban egyaránt 4,3%-kal bővült az építőipari kibocsátás.

2. Az építőipar helye a nemzetgazdaságban

2.1. Makrogazdasági jellemzők

Magyarország bruttó hazai terméke – a 2013. évi 1,5%-os növekedés után – 2014-ben 3,6%-kal emelkedett, amihez a termelési oldalon a legnagyobb mértékben a mezőgazdaság, a feldolgozóipar és az építőipar teljesítménye járult hozzá.

Az építőipar Magyarország **bruttó hozzáadott értékéhez (GDP)** 2014-ben 3,6%-kal járult hozzá. A nemzetgazdasági súlya 1995 óta, folyó áron számítva 3,7–5,6% közötti, de 2006 és 2013 között folyamatosan csökkent.

A nemzetgazdaságban **alkalmazásban állók létszáma** 2 millió 823 ezer fő volt a legalább 5 főt foglalkoztató szervezetek körében, ez 4,6%-kal több az előző évhez képest. Ezen belül az építőiparban 110 ezer fő állt alkalmazásban. Az építőipar, az itt működő nagyszámú, 5 főnél kevesebbet foglalkoztató vállalkozások miatt, az összes foglalkoztatott létszámából 6,3%-kal részesedik. 2014-ben a nemzetgazdaságban az alkalmazásban állók bruttó nominális keresete és a nettó átlagkeresete egyaránt 3,0%-kal magasabb volt az egy évvel korábbinál. A keresetek reálértéke nemzetgazdasági szinten 3,2%-kal haladta meg a 2013-as szintet. Az építőipari bruttó nominális átlagkeresetek pedig 4,3%-kal emelkedtek.

1. tábla

Az építőipar részaránya a nemzetgazdaságban

(%)

Év	a bruttó hazai termékből (GDP)	a beruházásban	a foglalkoztatásban	a vállalkozások számában
2005	5,4	2,9	8,1	8,0
2006	5,1	2,8	8,2	8,0
2007	4,8	2,7	8,4	7,7
2008	4,9	2,8	8,0	6,3
2009	4,9	2,4	7,8	6,1
2010	4,2	2,2	7,3	5,9
2011	4,0	1,8	6,9	6,0
2012	3,7	1,5	6,3	5,7
2013	3,3	1,7	6,3	5,7
2014	3,6	2,0	6,3	5,4

2.2. Az építőipar szervezeti keretei

Az építőipart továbbra is a szervezetek nagy száma, ezen belül a mikro- és kisvállalkozások túlsúlya jellemzi. 2014 végén 92 211 regisztrált vállalkozás volt az építőiparban, ez 1,2%-kal kevesebb az egy évvel korábbi 93 292-nél. A legtöbb vállalkozás (60 845) a speciális szaképítés ágazatban található, ezen belül közel 30 ezer – az összes építőipari vállalkozás 30%-a – az épületgépészeti szerelés alágazatban volt. A szervezetek mintegy háromötödét adó társas vállalkozások száma 4,1%-kal csökkent 2014-ben, míg az önálló vállalkozások (egyéni vállalkozások és adószámmal rendelkező magánszemélyek) száma 3,4%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest.

2. tábla

A regisztrált vállalkozások száma

Ágazat megnevezése	Összes		Társas		Önálló	
	vállalkozás					
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Épületek építése	25 499	24 621	20 742	19 819	4 757	4 802
Egyéb építmények építése	6 774	6 745	5 633	5 548	1 141	1 197
Speciális szaképítés	61 019	60 845	30 462	29 155	30 557	31 690
Építőipar	93 292	92 211	56 837	54 522	36 455	37 689

A mikro- és kisvállalkozások túlsúlyát mutatja, hogy az építőipari vállalkozások 89,8%-a 5 főnél kevesebbet foglalkoztat. Számuk különösen a speciális szaképítésben, ezen belül is az épületgépészeti szerelés és a befejező építés alágazatokban jelentős.

3. tábla

Az építőipari vállalkozások létszám-kategóriák szerint

Létszám-kategória	A regisztrált vállalkozások száma	
	2013	2014
4 fő és kisebb ^{a)}	83 171	82 761
5–9 fő	5 996	5 589
10–19 fő	2 715	2 514
20–49 fő	1 126	1 063
50–249 fő	266	267
250 fő és nagyobb	18	17
Építőipar összesen	93 292	92 211

^{a)} Az ismeretlen létszámú szervezetekkel együtt.

A **társas vállalkozások** száma 2014. december 31-én az egy évvel korábbinál 4,1%-kal alacsonyabb volt. A társas vállalkozások száma mindhárom ágazatban csökkent. Az összes építőipari vállalkozás kétötödét adó **önálló vállalkozások** száma 3,4%-kal nagyobb volt az egy évvel korábbinál. Számuk minden ágazatban emelkedett.

A 2014-ben alakult építőipari szervezetek száma 6743 volt, 17%-kal meghaladva az előző évi mélypontot. Ugyanakkor az év során 8039 szervezet szűnt meg.

2.3. A munkavállalók száma és átlagkeresete

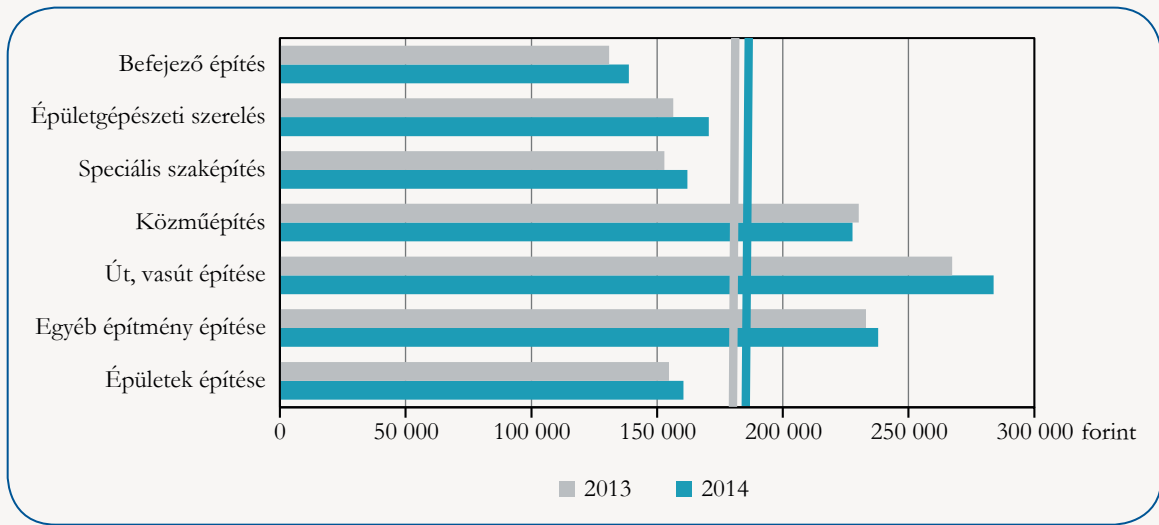
Az **építőiparban** az előző évtized első felét jellemző létszámnövekedés 2007-ben megtört, azóta a termelés mérséklődésével összhangban 2013-ig 38 ezer fővel csökkent az **alkalmazásban állók**¹ száma. 2014-ben a termelés jelentős növekedésével együtt kismértékben a foglalkoztatás is bővült, a legalább 5 főt foglalkoztató építőipari vállalkozásoknál 110 ezer fő állt alkalmazásban, 1,7%-kal több mint 2013-ban. Ezen belül az alkalmazásban állók háromnegyedét adó fizikai foglalkozásúak száma 80,9 ezer fő volt, 2,1%-kal magasabb az egy évvel korábbinál, a szellemi foglalkozásúak száma pedig (29,1 ezer fő) 0,5%-kal nőtt.

Az építőipari **átlagkeresetek** továbbra is jelentősen, 22%-kal a nemzetgazdasági átlag alatt maradtak, ezzel az építőipar a nemzetgazdasági ágak között az utolsók között helyezkedik el. A lemaradásnak csak részben oka a fizikai foglalkozásúak magas aránya (74%, szemben a nemzetgazdaság 54%-os arányával), mivel mind a fizikai, mind a szellemi foglalkozásúak átlagkeresete elmarad az átlagostól (9,0; illetve 11%-kal). Az építőiparban a bruttó átlagkereset 185,4 ezer forint volt. Az építőiparon belül a legmagasabb, az építőipari átlagot több mint 50%-kal meghaladó keresetek az út-, vasútépítés alágazatban jellemzők, ezen belül a szellemi foglalkozásúak keresete 55%-kal, a fizikaiaké csaknem harmadával magasabb az építőipari átlagnál. 22,8%-kal voltak az építőipari átlag felett a keresetek a közműépítés alágazatban.

¹ **Alkalmazásban álló:** az a munkavállaló, aki a munkáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll, és munkaszerződése, munkavégzésre irányuló megállapodása alapján, havi átlagban legalább 60 munkaóraban, munkadíj ellenében munkavégzésre kötelezett. **Foglalkoztatott:** aki a referencia-időszakban (ún. vonatkozási héten), legalább 1 óra, jövedelmet biztosító munkát végzett, vagy munkájától csak átmenetileg (szabadság, betegség stb. miatt) volt távol. Az építőipari vállalkozások 90%-a 4 fővel vagy kevesebb létszámmal működő kisvállalkozás. Ezek a dolgozók csak a lakossági munkaerő-felmérésben jelennek meg.

1. ábra

Az alkalmazásban állók bruttó keresete

A lakossági munkaerő-felvétel adatai alapján az építőiparban **foglalkoztatott** 258,4 ezer fő a nemzetgazdaság egészének 6,3%-át teszi ki. A versenyszférában csak a feldolgozóipar, a kereskedelem, járműjavítás és a szállítás, raktározás nemzetgazdasági ágakban dolgoztak többen.

2.4. Az építőipar beruházásai

Az építőiparban a beruházások több éve tartó csökkenése 2013-ban növekedésbe fordult (20%), 2014-ben a beruházások volumene 28%-kal nőtt az előző évhez képest.

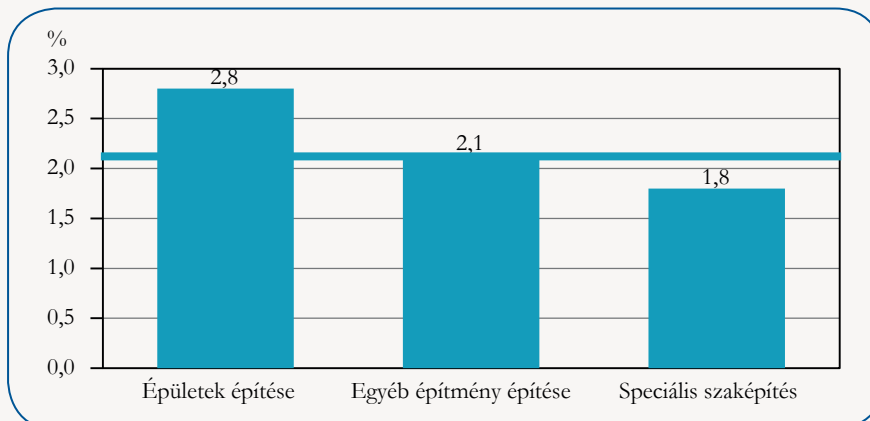
Az építőiparban – az előzetes adatok alapján – 103,2 milliárd forintot fordítottak 2014-ben beruházásokra, összehasonlítva áron 28%-kal többet az egy évvel korábinál. Szerkezetét tekintve az építőipari vállalkozások építési beruházásai 5,1%-kal csökkentek, míg a gépberuházások 77%-kal emelkedtek.

2.5. Az építőipari árak

Az építőipar termelői árai 2014-ben átlagosan 2,1%-kal, közel azonos mértékben nőttek, mint a megelőző években. Az árak a legkisebb termelési értéket képviselő épületek építése ágazatban emelkedtek a leginkább (2,8%), a legnagyobb termelési értéket képviselő speciális szaképítés ágazatban kevésbé (1,8%).

2. ábra

Az építőipar termelői árainak változása ágazatonként, 2014
(az előző évhez képest)

Az egyes építménycsoportok árai, – az építmények jellemző építési tételeinek átlagos árváltozása alapján – 1,8 és 3,0% között növekedtek. A legnagyobb mértékben az utak, míg legkevesbé a távolsági csővezetékek, távközlő- és elektromos hálózatok és műtárgyaik termelői árai nőttek.

Az árakat a költségek növekedése (a belföldi eladások árai az építőanyagok zömét előállító nemfém ásványi termék gyártása ágazatban 2,6%-kal emelkedtek) és a kereslet élénkülése alakította. A növekedés üteme alacsonyabb a mérnöki és építészmérnöki tevékenységek áremelkedésénél (2,4%).

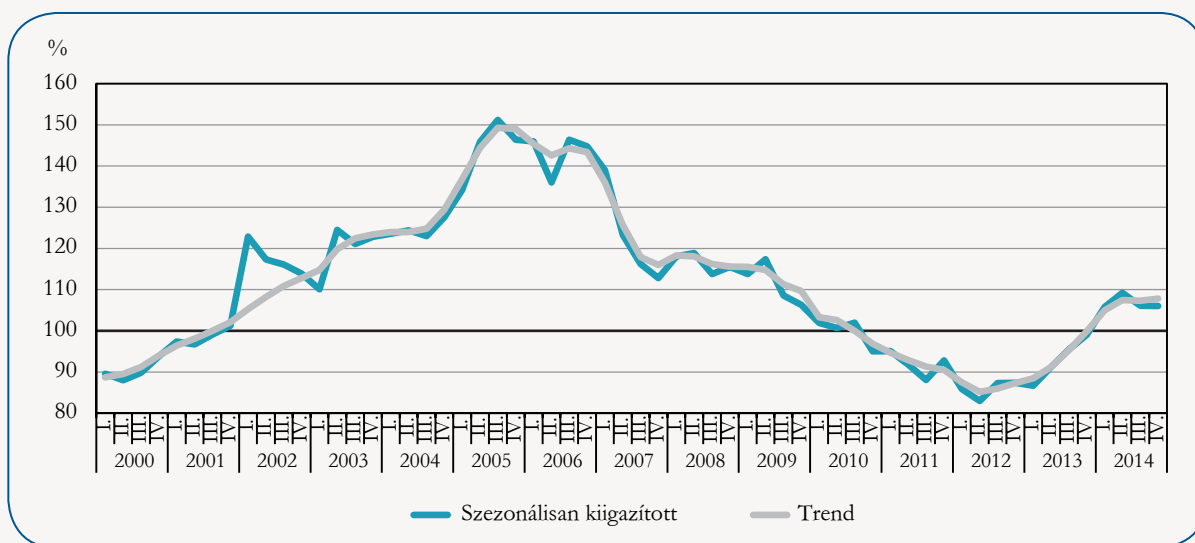
3. Az építőipari termelés főbb jellemzői

2014-ben az építőipari termelés értéke folyó áron 270,1 milliárd forint volt, az előző évhez viszonyítva összehasonlító áron számítva 14,2%-kal magasabb. Mind az épületeken, mind az egyéb építményeken végzett munkák volumene meghaladta az egy évvel korábbit. Az év folyamán a termelés mind a négy negyedévben felülmúlta az előző év azonos időszakát.

Az ezredfordulóig visszatekintve az építőipari termelés 2005-ig erőteljesen növekedett, elsősorban a gyorsan bővülő ipari- és lakóépület-építéseknek, valamint a nagyarányú autópálya-építések miatt. 2006-ban már kismértékben csökkent a termelés, majd 2007-től 2012-ig mintegy 40%-kal esett vissza az építőipar teljesítménye. A 2013-ban és 2014-ban megfigyelt növekedés eredményeként a termelés 2014-ben meghaladta a 2000. évi szintet, de a válság előtti 2005–2006. évek termelésétől még egynegyedével elmaradt.

3. ábra

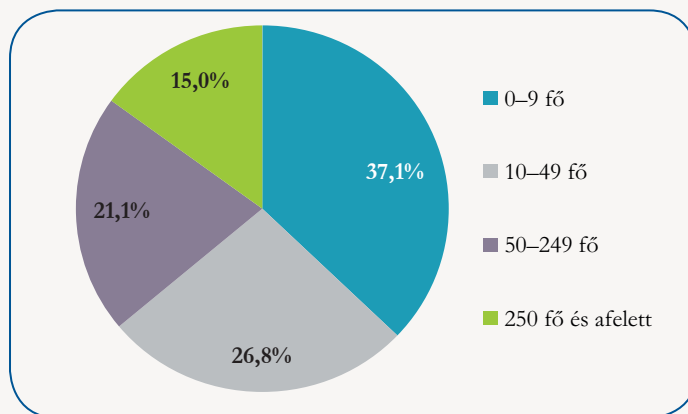
Az építőipari termelés fixbázisú volumenidexei
(2010. év havi átlaga = 100%)

2014-ben a **létszám-kategóriák** szerint képzett vállalatcsoportok mindegyikében emelkedett a termelés. A legnagyobb, legalább 250 főt foglalkoztató szervezetek teljesítménye 24,9%-kal nőtt, elsősorban az út- és vasút-építéssel foglalkozó nagyvállalatok termelésének 45,6%-os emelkedése miatt. Az 50–249 fős szervezetek termelése 18,5%-kal volt magasabb az egy évvel korábbinál. Ebben a körben is az út, vasút építése alágazat termelésnövekedése volt a meghatározó. A **kisebb méretű** (10–49 fős) vállalkozások termelése 17,5%-kal nőtt. Jelentős számuk ellenére a 10 főnél kevesebbet foglalkoztató **mikrovállalkozások** az építőipari termelésen belül a korábbi években csak mintegy 40%-kal részesedtek. Ezek körében 2014-ben 7,4%-kal emelkedett a termelés az előző évhez képest.

4. ábra

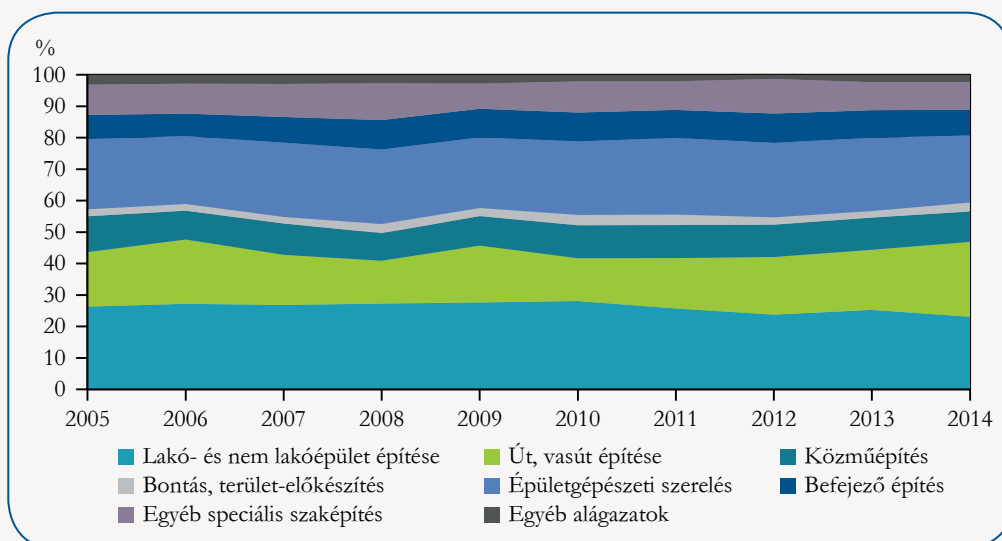
A termelési érték megoszlása létszám-kategóriánként, 2014

Az év folyamán mindhárom építőipari ágazat² termelése nőtt. 2014-ben 3,8%-kal emelkedett az épületek szerkezetkész építését tartalmazó épületek építése ágazat termelése. A növekedéshez különböző ipari beruházások, oktatási és egészségügyi épületek építésén és felújításán végzett munkák mellett a 2014-ben kisebb növekedést produkáló lakásépítések is hozzájárultak. Az egyéb építmények építése ágazat termelése 29,0%-kal haladta meg az egy évvel korábit. Az ágazat két meghatározó súlyú alágazata közül az ágazaton belül mintegy 60%-ot képviselő út- vasútépítés termelése 42,5, míg az egyharmad súlyú közműépítésé 8,2%-kal nőtt. Az útépítések emelkedése elsősorban az elkerülő és összekötő utak építésével, illetve autópálya-korszerűsítéssel függött össze. Nagyobb vasút-felújítási munkákat a Budapest-Esztergom, a Szajol-Karcag-Püspökladány vonalon, valamint Békéscsaba és Gyoma között végeztek. Az építőipari termelés mintegy 40%-át előállító speciális szaképítés ágazatban 9,6%-kal bővült a termelés. Az ágazat termelését 2014-ben elsősorban a terület-előkészítéssel foglalkozó szervezetek termelésének kiugró, 50% feletti növekedése húzta. Az ágazat termelésének felét adó épületgépészeti szerelés teljesítménye 4,7%-kal emelkedett. Ide tartozik a befejező építés alágazat is, amelynek termelése 6,9%-kal nőtt.

5. ábra

Az építőipari termelés alágazati megoszlása

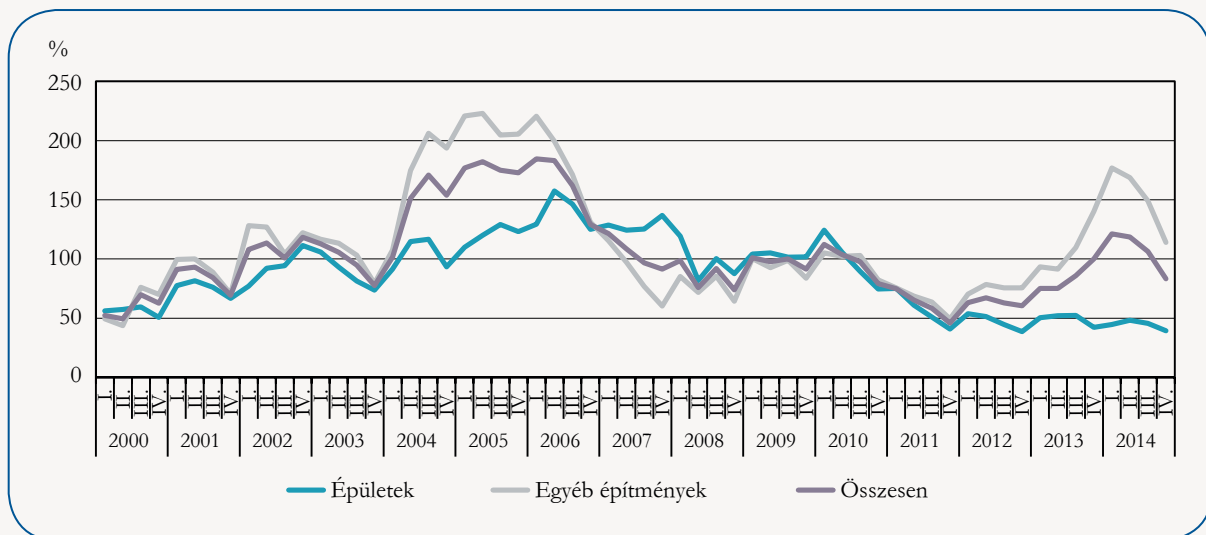
²A KSH az építőiparban két osztályozást használ. A TEÁOR a végzett munkák jellege (pl. épületek és egyéb építmények szerkezetépítése, épületgépészeti szerelés, befejező építés) szerint, az Építményjegyzék pedig az építmények típusa szerint osztályoz. Az évközi adatgyűjtés az Építményjegyzék szerint csak az épületek, illetve egyéb építmények szerinti részletezésben figyeli meg. Ennél részletesebb adatok csak később, az éves építőipar-statisztikai megfigyelésből állnak rendelkezésre.

2014-ben mindkét **építményfőcsoport** termelése emelkedett. Ezen belül az épületek építése 4,2%-kal bővült. Az egyéb építmények építésének 24,8%-os növekedése a közlekedési infrastruktúra fejlesztésének emelkedésével függ össze.

Az építőipar év végi **szerződésállománya** 744,8 milliárd forint volt, az éves termelés több mint egyharmada. Ezen belül az épületek építésére kötött szerződések állománya 146,1 milliárd forint, az egyéb építményekre kötöttek 598,7 milliárd forint volt. Az év végi összes szerződésállomány 16,7%-kal kisebb volt az egy évvel korábbinál. Az épületekre vonatkozó szerződések volumene 6,7%-kal elmaradt a 2013. év végénél. Az év során csak néhány nagy szerződést, elsősorban ipari épületekre, illetve egyetemi és egészségügyi épületekre vonatkozót figyeltünk meg. A lakásépítési engedélyk száma a 2013. évi mélypont után ugyan jelentősen emelkedett (5132 lakásra adtak ki építési engedélyt), de a növekedés nem tudta ellensúlyozni a nem lakóépületek visszaesését. 2014-ben is hiányoztak a nagy lakóparkprojektek. Az egyéb építményekre vonatkozó szerződések volumene 18,8%-kal kisebb volt, mint az egy évvel korábbi magas bázis. Nagyértékű szerződéseket továbbra is csak a közlekedési infrastruktúra fejlesztésére, részben uniós forrásból megvalósuló munkákra kötöttek.

6. ábra

Az építőipar tágyidőszak végi szerződésállománya
(2010. év havi átlaga = 100%)

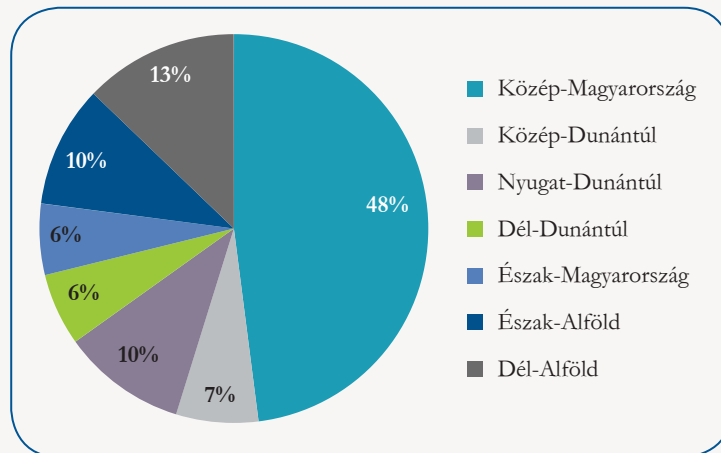
Az **összes új szerződés** volumene 2014-ben 17,3%-kal csökkent, épületekre 9,8, egyéb építményekre 21,2%-kal kisebb volumenű új szerződést kötöttek. Az egyéb építményeknél megfigyelt jelentős visszaesés elsősorban a közúti infrastruktúra fejlesztésére és vasútfelújításokra 2013-ban kötött szerződések miatti magas bázis következménye.

4. Területi összehasonlítás

A legalább 5 főt foglalkoztató szervezetek adatai alapján a legtöbb régióban jelentősen (10–25% között) emelkedett a székhely szerint odatartozó építőipari szervezetek termelése. Legnagyobb növekedést a nyugat-dunántúli (25,3%), a dél-alföldi (22,1%), illetve a közép-magyarországi (22,1%) székhelyű vállalkozásoknál figyeltünk meg. A legkisebb növekedés (4,3%) Észak-Magyarországon volt. Az építőiparon belül továbbra is meghatározóak a közép-magyarországi székhelyű szervezetek, amelyek a termelés csaknem felét állítják elő.

7. ábra

Az építőipari termelés megoszlása régióként, 2014

További információk, adatok (linkek):

[Táblázatok](#)

[Módszertan](#)

kommunikacio@ksh.hu

info@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-6789